

Uchwycić ducha innowacji w instytucjach finansowych

Wyzwania metodologiczne związane z badaniem zjawiska przedsięwzięć „Fintech” w instytucjach finansowych

Piotr Mergiel
Mirosław Błażej
Departament Studiów
Makroekonomicznych i
Finansów GUS

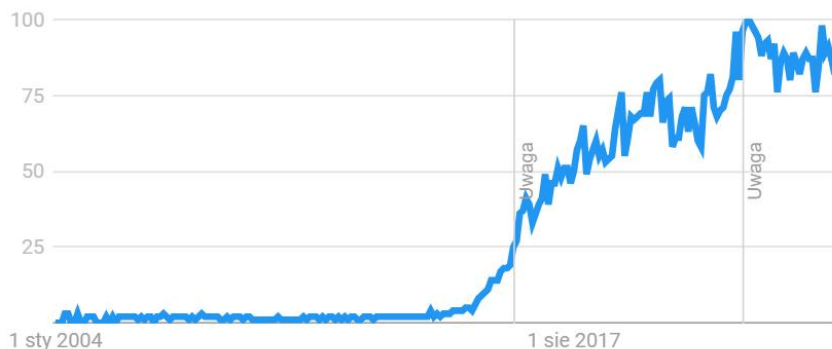
Termin „Fintech”

- Termin po raz pierwszy został użyty w 1972 r. przez Abrahama Bettingera na określenie łącznego wykorzystania eksperckiej wiedzy dot. bankowości, nowoczesnych metod zarządzania oraz technologii komputerowych.
- Projekt Financial Services Technology Consortium „Fintech” zapoczątkowany w 1993 przez *CitiCorp*, którego celem było rozwinięcie współpracy firm technologicznych i finansowych

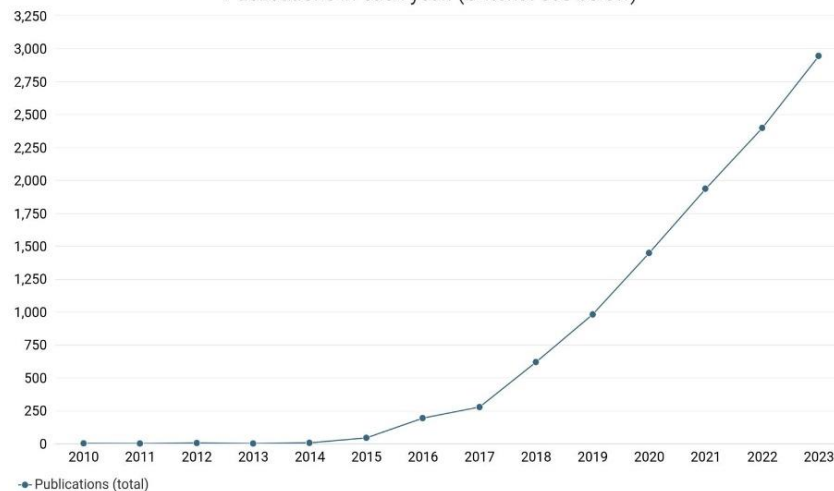
Zainteresowanie w ujęciu czasowym

Google Trends

fintech

Publications in each year. (Criteria: see below)

Source: <https://app.dimensions.ai>
Exported: June 19, 2024
Criteria: 'fintech' in title and abstract.
© 2024 Digital Science and Research Solutions Inc. All rights reserved. Non-commercial redistribution / external re-use of this work is permitted subject to appropriate acknowledgement. This work is sourced from Dimensions® at www.dimensions.ai.

Źródło: Dimension.ai

Definiowanie terminu „Fintech”- pierwsze wyzwania

- *FinTech to **nowy sektor** w branży finansowej, który wykorzystuje całą gamę **technologii** w celu obsługi transakcji, działalności biznesowej lub interakcji oraz świadczenia usług konsumentom detalicznym.* (Micu, Micu; 2016)*
- *Fintech: **nowe technologie cyfrowe**, które mogą przekształcić sposób świadczenie usług finansowych, stymulując rozwój nowych - lub modyfikację istniejących - modeli biznesowych, aplikacji, procesów i produktów.* (Bank Światowy, IFC; 2023)*
- *Fintechy to **firmy**, które wykorzystują **technologię** w celu świadczenia usług finansowych, wpływając na sposób w jaki użytkownicy przechowują, oszczędzają, pożyczają, inwestują, przenoszą i chronią pieniądze. Większość fintechów powstała po 2000 roku, pozyskiwała fundusze na rozwój od 2010 roku i nie osiągnęła jeszcze dojrzałości* (McKinsey; What is fintech?; 2024)*
- *Cechą **Fintech** jest to, że produkty są projektowane przez **firmy z sektora „bankowości cienia”**, spółki online niebędące bankami, instytucjami ubezpieczeniowymi, firmami inwestycyjnymi, czy instytucjami płatniczymi* (W. Szpringer; 2017)

Definiowanie terminu „Fintech” - wnioski

- Brak jednej, powszechnie przyjętej definicji terminu „Fintech”
- Fintech jako:
  - przedsiębiorstwo mogące zostać odróżnione od „tradycyjnych instytucji finansowych”, firm IT, firm doradztwa biznesowego i technologicznego
  - technologie mające wpływ na świadczenie usług finansowych
  - rodzaje usługi finansowych lub modeli biznesowych
  - inne

Analiza semantyczna 10 najpopularniejszych definicji przeprowadzona przez Patricka Schueffela* w 2016 r. wykazała, że:

- w 4 z nich termin „Fintech” był wykorzystywany na określenie (nowego) sektora przedsiębiorstw,
- w 3 z nich na określenie innowacyjnych technologii,
- w 3 na określenie rodzaju świadczonych usług.

*Schueffel, Patrick. (2016). Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. Journal of Innovation Management.

Przykłady badań i podejście na świecie

- Bank Światowy oraz IFC** „Survey on Digital Transformation and the Future of Finance” - badanie ankietowe przeprowadzone w okresie 2020- 2021 na grupie 330 podmiotów ze 109 państw świata, obejmującej: **banki, firmy ubezpieczeniowe, podmioty świadczące inne usługi finansowe, podmioty Fintech, IT i inne.**
  - „Firma Fintech - nowy podmiot w sektorze finansowym, który specjalizuje się w oferowaniu usług finansowych w formie cyfrowej.”*
- Światowe Forum Ekonomiczne oraz University of Cambridge Judge Business School: „The Future of Global Fintech” – badanie ankietowe przeprowadzone w 2023 r. **na grupie 227 wyselekcjonowanych przedsiębiorstw „Fintech” (tradycyjne instytucje finansowe oraz BigTech-y zostały wykluczone z badania)**
  - „Firmy Fintech, zdefiniowane jako podmioty działające w branży technologii cyfrowych, oferujące lub ułatwiające świadczenie usług finansowych online”.*
- Portal Cashless.pl we współpracy z Fintech Poland: „*Mapa polskiego fintechu* ” – coroczne badanie ankietowe, przeprowadzane **na grupie podmiotów określających siebie mianem „Fintech”**; ok. 100 podmiotów w 2024 r.

Aktywność organizacji na Polskim Rynku

UKNF:

- Departament Innowacji Finansowych FinTech (DFT)
- Piaskownice regulacyjne (PSD2 i DLT)
- Program *Innovation Hub* – „działania informacyjne na rzecz Fintechów”
- Międzyresortowy Komitet Sterujący Ds. Fintech
- Zespół roboczy ds. Fintech

Fintech Poland:

- niezależny think-tank specjalizujący się w cyfrowych finansach
- współpraca z innymi podmiotami (UKNF, jednostki naukowe)
- działalność badawcza i analityczna
  - Raporty: „Centrum Finansowe Nowej generacji” (2021), „How to do FinTech in Poland” (2023)

Inne podmioty:

- KPRM, PFR, PAIH, NBP i inne

Znaczenie inicjatyw Fintech dla klientów i gospodarki:

- Wzrost dostępności usług finansowych (np. do kredytów i pożyczek, ubezpieczeń itd.)
  - Obniżenie kosztów usług finansowych
  - Skracanie czasu przeznaczanego na formalności
  - Przyspieszenie transakcji/ transakcje natychmiastowe
  - Zaoferowanie dodatkowej wartości dodanej dla klientów, np.:
    - łączenie różnych usług w jednym miejscu
    - indywidualizacja usług
-
- Wzrost znaczenie polskiego sektora finansowego na świecie – ekspansja na kolejne rynki ale również wzrost rozpoznawalności „budowa marki”
  - Rozwój talentów oraz przyciągnięcie nowych

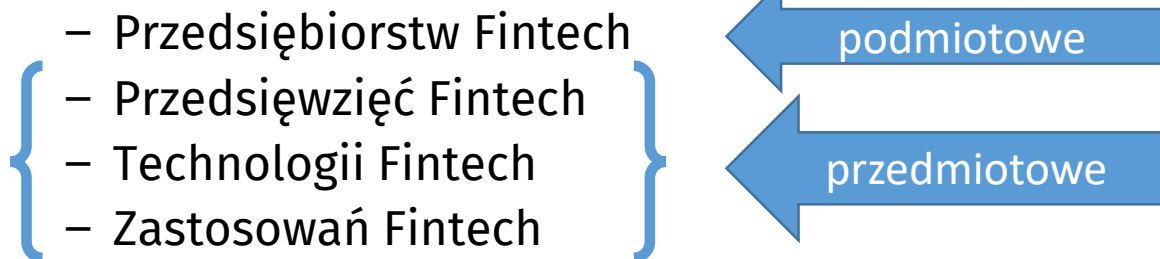
Powody podjęcia inicjatywy

- Duży potencjał polskiego rynku finansowego zarówno ze względu na dostępność wykwalifikowanej kadry jak i działania instytucji oraz interesariuszy w zakresie rozwoju innowacji na rynku finansowym
  - Potencjał powstania w Polsce centrum innowacji finansowych
- Prognozy wskazujące na dynamiczny rozwój Fintech na świecie
- Szanse oraz zagrożenia, które wiążą się z rozwojem innowacji finansowych- tak dla samych instytucji jak i ich klientów:
  - wzrost dostępności usług finansowych
  - spadek kosztów
  - ryzyka reputacyjne
  - ryzyka systemowe (np. „przekredytowanie” klientów)

Potencjalne podejścia do badania zjawiska Fintech

- Brak jednolitego podejścia do badań oraz jednoznacznych standardów i typologii:

- Wprowadźmy dychotomię podejścia do badania zjawiska Fintech:
  - Badanie „przedsiębiorstw” Fintech
  - Badanie „przedsięwzięć” Fintech
- I przeanalizujemy ich cechy i możliwości:
  - Z punktu widzenia badania statystyki publicznej
  - Niezależnie od płynności pojęcia Fintech i braków typologii, zróżnicowania definicji etc.

Badanie „przedsiębiorstw” Fintech

- Podmiotowo (kartoteka):
  - Brak rejestru
  - Brak kategorii NACE (PKD) – niezależnie od słabości takiego podejścia:
    - Rejestracja wg działalności główne + działalności pozostałe
    - W momencie rejestracji i aktualizowanie
    - Rzeczywistość ...
  - Mała liczba firm i zmienność w tym zakresie – precyzja pomiaru
- Promocyjny charakter nazwania się „firmą Fintech”
- Kwestia „całościowości” badania, w szczególności z punktu widzenia rynku finansowego:
  - Wewnętrznie rozwijane rozwiązania lub adaptowane „z półki”
  - Firmy rejestrowane jako IT
  - Doradcze, inne
- **Brak jednoznaczności „podmiotowej” i „przedmiotowej”**

Badanie „przedsiębiorstw” Fintech (dla rynku finansowego)

- Podmiotowo (kartoteka):
  - Instytucje nadzorowane i rejestry KNF (instytucje finansowe)
  - Niezależnie od kategorii NACE (PKD)
- Promocyjny charakter nazwania się „firmą Fintech” – w mniejszym stopniu wpływa
- Kwestia „całościowości” badania z punktu widzenia rynku finansowego:
  - Instytucje finansowe – pokrycie najlepsze z możliwych
  - Wkład ze strony badania WSRF (Wyspecjalizowane Segmenty Rynku Finansowego – leasing, pośrednictwo i udzielanie pożyczek ze środków własnych, faktoring, windykacja, ...)
- **Jednoznaczność „podmiotowa” problemy „przedmiotowe”**
- Powrót do źródeł oraz w linii specjalizacji badań Dep. SM, nie zamyka podejścia „podmiotowego”

Badanie pilotażowe – założenia i konstrukcja

- Realizuje pilotaż na zasadzie badania „przedmiotowego” dla części rynków finansowych w gestii badan statystyki

czyli badanie przedsięwzięć a nie przedsiębiorstw

- Przyjęcie definicji „*rozwiązań fintech*”:

rozwiązania fintech - rozwiązania bazujące na zaawansowanych technologiach cyfrowych (np.: uczenie maszynowe, chmury obliczeniowe, technologie blockchain), posiadające potencjał do przekształcenia sposobu świadczenia usług finansowych, poprzez stymulację rozwoju nowych lub modyfikację istniejących usług, produktów, procesów lub modeli biznesowych

- Identyfikacja przedsiębiorstw realizujących przedsięwzięcia Fintech

Badanie pilotażowe – założenia i konstrukcja c. d.

- Rodzaje *rozwiązań Fintech* – kafeteria dostosowana do firm WSRF - opracowanie propozycji klasyfikacji rozwiązań Fintech wg kluczowych technologii ICT, stanowiących podstawę dla danego rozwiązania
- Sposoby pozyskiwania *rozwiązań Fintech* (wewnątrz, z półki, opracowanie z pomocą podmiotu zewnętrznego itd.)
- Status czasowy wdrożenia:
  - Wdrażanie w „okresie” **TAK**
  - Funkcjonowanie „na koniec okresu” **NIE**
- Cel: przetestowanie rozwiązań, reakcji Respondentów, rynków i zainteresowanych stron

Badanie pilotażowe – sposób realizacji

- Badanie realizowane w okresie kwiecień – czerwiec 2024
- Dobrowolny formularz przekazany do respondentów razem z *formularzem FDF* - badanie: „Wyspecjalizowanych Sektorów Rynku Finansowego” (WSRF)
- Formularz kierowany do przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie (zgodnie z metodologią badania WSRF):

- pośrednictwa finansowego
- leasingu
- faktoringu
- windykacji

dostosowanie zadawanych pytań do specyfiki badanych podmiotów

Pytania w badaniu pilotażowym:

I. Rozwiązania Fintech opracowane lub wdrożone przez przedsiębiorstwo?

- kategoria odpowiedzi obejmująca rozwiązania ICT mogące stanowić „rozwiązania Fintech”
- wskazania w podziale na:
  - rozwiązania opracowane przez badane przedsiębiorstwo („opracowane/ wdrożone wewnętrznie”)
  - rozwiązania pozyskane od lub opracowane przy współpracy z zewnętrznym podmiotem („opracowane/ wdrożone zewnętrznie”)

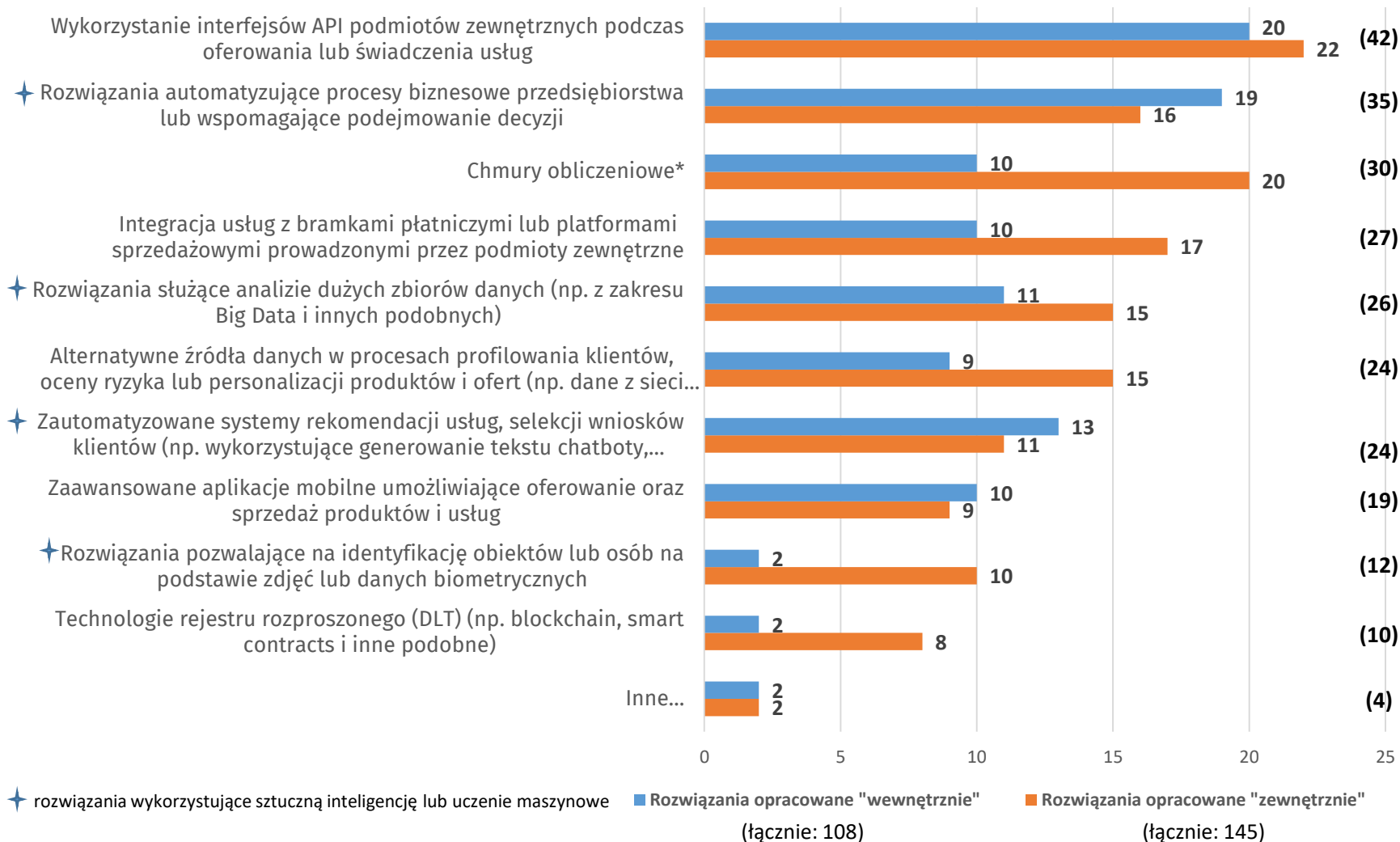
II. Dotychczas wykorzystywane metody pozyskiwania rozwiązań Fintech przez przedsiębiorstwo?

- kategoria odpowiedzi (rozbudowana) mająca wskazać kluczowe sposoby pozyskiwania rozwiązań Fintech
- zebrane dane mają pomóc w wyznaczeniu kierunków rozwoju badania

III. Czy przedsiębiorstwo wykorzystywało rozwiązania Fintech podczas świadczenia usług finansowych w 2023 r.? (TAK/ NIE)

Pytanie 1: Rozwiązania Fintech opracowane lub wdrożone

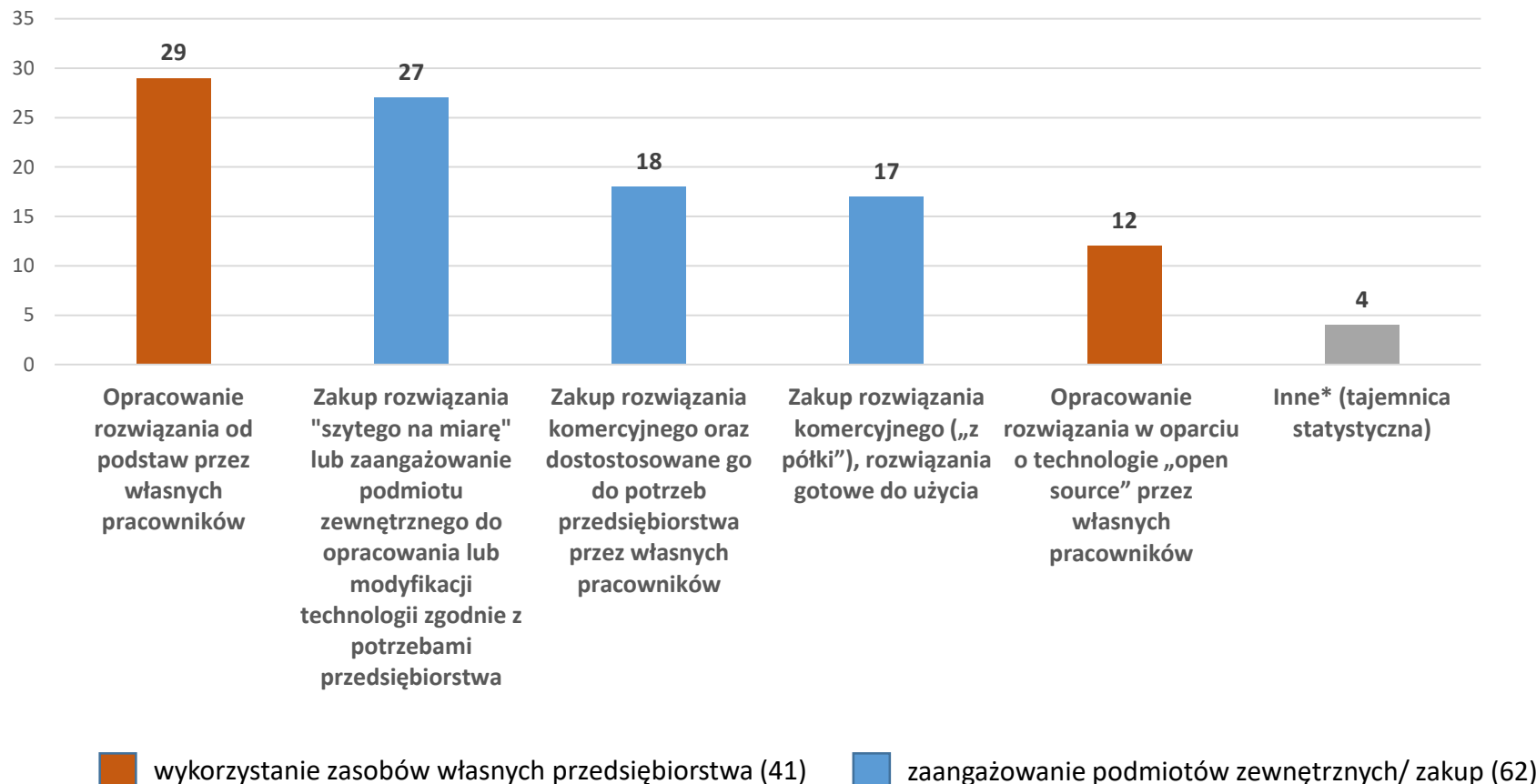
Podmioty, które udzieliły odpowiedzi na pytanie: 60. Liczba wskazań: 253

Pytanie 2: Dotychczas wykorzystywane metody pozyskiwania rozwiązań Fintech przez Państwa przedsiębiorstwo

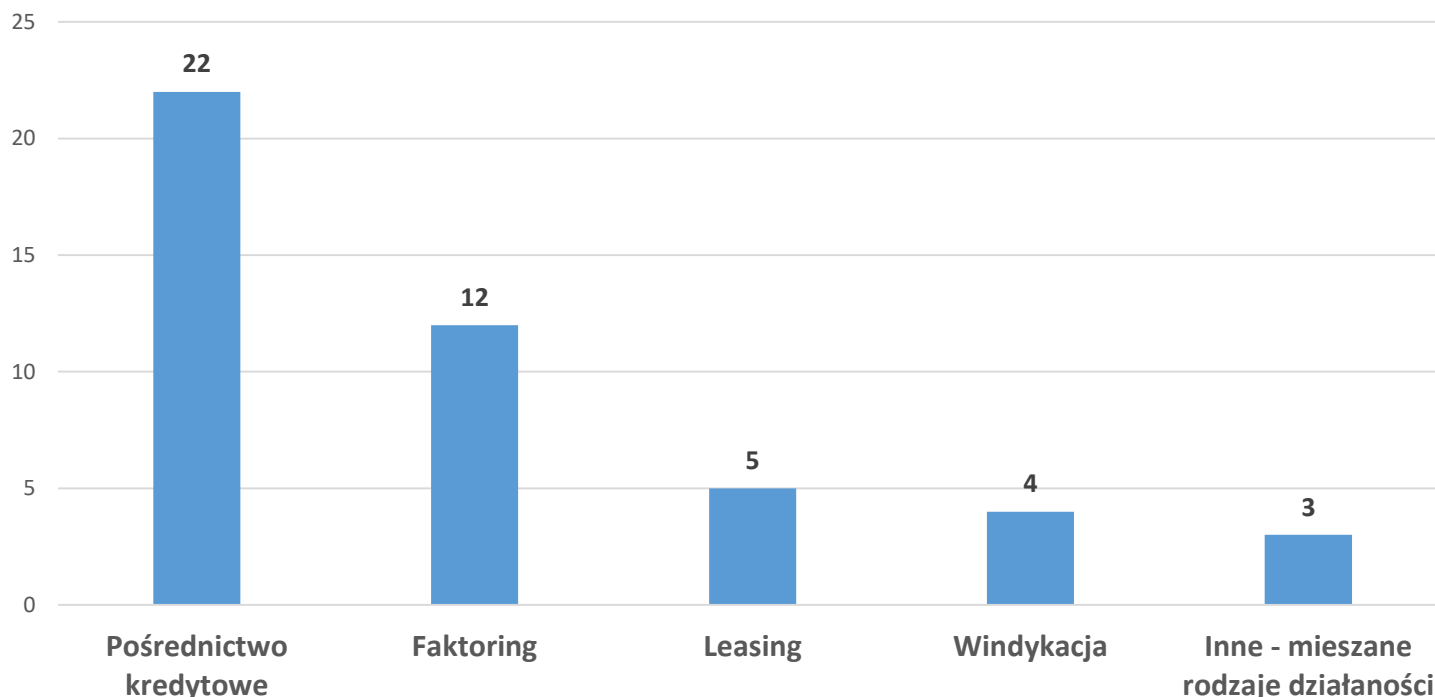
Podmioty, które udzieliły odpowiedzi na pytanie: 49. Liczba wskazań: 107

Pytanie 3: Czy Państwa przedsiębiorstwo wykorzystywało rozwiązania Fintech podczas świadczenia usług finansowych w 2023 r.?

Liczba odpowiedzi twierdzących: 46

(77% podmiotów, które udzieliły odpowiedzi na Pytanie 1)

Wyniki badania pilotażowego (dane odnoszą się do unikalnych przedsiębiorstw)

- **72%** podmiotów jest w trakcie opracowywania lub wdrożyła co najmniej jedno z rozwiązań wykorzystujących *SI/ ML* na potrzeby automatyzacji procesów (świadczenia lub oferowania usług, procesy biznesowe)
  - 63% podmiotów jest w trakcie opracowywania lub wdrożyła *rozwiązania fintech* wykorzystujące interfejsy API przy świadczeniu lub oferowaniu usług
  - **17%** podmiotów jest w trakcie opracowywania lub wdrożyła technologie rejestru rozproszonego (blockchain, smart contracts itd.)
-
- 61% podmiotów choć raz opracowywało *rozwiązanie Fintech* wyłącznie przy wykorzystaniu własnych zasobów
  - 24% podmiotów choć raz wykorzystywało rozwiązania *open source*
  - 47% podmiotów choć raz pozyskało gotowe rozwiązanie lub istotne jego części od podmiotów zewnętrznych - **zakup całości lub części rozwiązania**

Opracowywanie rozwiązań Fintech:	
<u>wyłącznie</u> w oparciu o własne zasoby:	<u>wyłącznie</u> w oparciu o zakupione rozwiązania lub zakup gotowych rozwiązań:
14% podmiotów	37% podmiotów

Podsumowanie oraz pomysły na dalszy rozwój badania:

- Badanie „rozwiązań Fintech” w obszarze WSRF potwierdziło zainteresowanie tych przedsiębiorstw i pozwoliło zebrać pierwsze doświadczenia

---

- Nawiązanie współpracy z instytucjami zajmującymi się tematyką Fintech, nadzoru i stowarzyszeniami instytucji finansowych
- Dalsze dostosowywanie kafeterii „rozwiązań fintech”, w tym rozszerzanie jej o rozwiązania mogące być wykorzystywane przez inne typy instytucji finansowych
- Zbieranie bardziej szczegółowych informacji w podziale na rozwiązania wdrażane i już wykorzystywane
- Opracowanie podejścia do pomiaru skali wykorzystania (liczba klientów, operacji, przychody, efekty ekonomiczne)
- inne

Dziękujemy za uwagę!

**Mirostław Błażej
Piotr Mergiel**
Departament Studiów
Makroekonomicznych i
Finansów GUS